

REFORMA AGRARĂ DIN 1918-1921 ȘI INFLUENȚA ACESTEIA ASUPRA STRUCTURILOR AGRARE ȘI A PRODUCȚIILOR AGRICOLE ÎN JUDEȚUL BOTOȘANI

P. ZAHARIEA

Primăria Dărăbani

The rural population without land had represented in 1913, in the Botosani district, about the third part of the rural population. If, to this it is add the population that has under 1 ha area field too (11% in Dorohoi and 6% in Botosani) it results the precarios positiones of the agriculture before first world war in the those two district from the present district Botosani. After the Reform was applied, the medium surface that had returned to one owner from the houses group with surface until 5 ha area, had decreased compeared with 1913 with 24% in Botosani district, and in Dorohoi district had increased with 29%. In change, in 10-50 ha group surfaces, these surface increases in Botosani district with 5% but in Dorohoi district decreases with 17%. If the Agrarian Reform gave a natural and rational division of the agricultural surfaces, had created a amaising number of economical precarios units, that determine the division of the land.

Keywords: rural population, agrarian reform, land division.

Populația rurală fără pământ – produs al unui complex de factori care au acționat timp de o jumătate de secol după reforma agrară din 1864 devine la începutul secolului 20 o problemă de primă gravitate socială. Starea precară a agriculturii din județul Botoșani, dificultățile țăranilor aflați la limita subzistenței și nemulțumirile acestora legate de raporturile de muncă la sate, au creat premisele unor noi transformări structurale ale proprietății funciare care au debutat în anul 1918, când a fost promulgată legea pentru reforma agrară.

MATERIAL ȘI METODĂ

Pentru cercetarea întreprinsă s-a luat în studiu starea agriculturii înainte și după reforma agrară din 1918 – 1921 din fostele județe Botoșani și Dorohoi, care în prezent constituie județul Botoșani. Datele statistice necesare au fost extrase din anuarele statistice ale perioadei respective și din diferite materiale bibliografice și se referă la structura proprietății fondului funciar, structura culturilor, structura populației pe grupe sociale, atât înainte, cât și după reforma agrară.

Pentru prelucrarea datelor s-au folosit metodele analizei tehnico-economice, respectiv divizarea, comparația, gruparea statistică, completate cu metodele monografică, inductivă și deductivă.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În perioada premergătoare reformei agrare din 1918 – 1921, la fel ca și la nivel mediu pe țară, în fostele județe Botoșani și Dorohoi (care în prezent compun județul Botoșani), populația rurală fără pământ reprezenta circa o treime din totalul populației rurale (30 % în județul Botoșani și 28 % în județul Dorohoi), proporție aproximativ egală cu media pe Moldova. Dacă la această proporție se mai adaugă și populația care posedă sub 1 ha teren (6 %) în Botoșani și 11 % în Dorohoi), rezultă starea precară a agriculturii celor două județe, înainte de primul război mondial.

Reforma agrară postbelică s-a impus ca o necesitate națională, ca o variantă în rezolvarea celei mai importante probleme sociale a țărănimii. Ea rămâne în mod direct o satisfacere cu pământ a nevoilor și cererilor majorității țărănimii. Această reformă a creat un număr impresionant de unități economice precare, ca urmare a pulverizării terenului agricol, scăzând suprafața medie a unei exploatații agricole, aspect ce se constată și în fostele județe Botoșani și Dorohoi (*tab. 1*).

Tabelul 1

Structura proprietății funciare arabile înainte și după reforma agrară din 1918 – 1921 (ha/propietar) (1)

Județul	Până la 5 ha			Grupa 5 – 10 ha			Grupa 10 – 50 ha		
	1913 ha	1930		1913 ha	1930		1913	1930	
		ha	% față de 1913		ha	% față de 1913		ha	% față de 1913
Botoșani	2,1	1,6	76,2	6,3	6,3	100,0	14,9	15,7	105,3
Dorohoi	2,1	2,7	128,6	6,3	6,5	103,1	20,2	16,8	83,1
Vechiul Regat	2,3	2,1	91,3	6,9	6,6	95,6	16,7	17,6	105,4

În grupa până la 5 ha, între cele două județe se constată diferențe apreciable. În timp ce în județul Botoșani, suprafața medie a unei exploatații, după reformă, este de 1,6 ha, cu aproape 20% sub media pe țară, ceea ce semnaleză predominarea în grupă a gospodăriilor sărace, în schimb, în județul Dorohoi, suprafața medie este cu 30% peste media pe țară. Aceleași deosebiri semnificative se constată și în grupa 10 – 50 ha. La grupa mijlocie de 5 – 10 ha structura se menține la același nivel în ambele perioade și județe.

Pentru a împiedica pulverizarea loturilor, legile agrare care au urmat după 1921 au menținut principiul legilor de expropriere, punând chiar o mai mare împovărare în direcția circulației pământului. Cu toate intențiile bune ale legilor și cu îngrădirile prevăzute, proprietatea rurală s-a fărâmițat în permanență. S-a constatat chiar că pulverizarea cea mai accentuată și rapidă totodată a fost semnalată chiar la familiile împroprietărite imediat după război, pe când agricultorii care aveau pământ mai înainte, au fost în general mai rezistenți atât la pulverizarea proprietăților cât și la tentația înstrăinării pământului prin vânzare. Totuși nu trebuie neglijat faptul că rentabilitatea exploatații pământului fiind

diferită în raport cu mijloacele și modalitățile de muncă, suprafața mai mare pe gospodărie nu înseamnă implicit și o stare economică mai bună a acesteia și invers, predominarea într-o zonă a gospodăriilor mici care se poate confunda cu starea de sărăcie. Condițiile favorabile a suprafeței și chiar a calității pământului nu se materializează nemijlocit și necondiționat în situații materiale mai bune pentru producător sau pentru producția socială.

Pentru stăvilirea și remedierea acestor fenomene precum și pentru îmbunătățirea situației, economiștii și unii specialiști din agricultură au preconizat diferite măsuri. Așa au apărut diferite teorii privind îmbunătățirea structurii agrare cum sunt: stabilirea lotului tip economic; declararea proprietății indivizibile; comasarea terenurilor; cooperarea chiar forțată a producătorilor, etc. Printre susținătorii acestor teorii pot fi menționați: I. Gh. Duca, Ion Mihalache, I. Răducanu, Gr. Mladenatz, Victor Slăvescu, Marin Chirișescu Arva, V. Madgearu, V. Berghianu ș.a.

Totuși, cât s-ar părea de paradoxal, dar contribuția hotărâtoare în rezolvarea acestei probleme a agriculturii, a adus-o țărâtimea, prin munca și producția agricolă realizată.

În ce privește structura culturilor, după reforma agrară, agricultorii au preferat în continuare cultivarea cu precădere a cerealelor, din interese economice. Singura cultură de plante industriale în continuă extindere pentru piața internă și externă a fost floarea soarelui, rentabilitatea ei datorându-se și exportului susținut de turte către țările care furajau animalele pentru carne. Culturile de plante industriale, cu o cerere limitată pe piața internă și slabă competitivitate pe cea externă, din cauza calității și prețului, aveau o arie strict determinată economic de extindere; randamentele scăzute la ha, de 2 – 3 ori mai mici ca în Europa Occidentală sunt o dovadă concludentă (exemplu 300 – 400 kg sămânță de in, 500 – 700 kg tutun, 700 – 1150 kg floarea soarelui etc.). Numeroși autori aduceau scuză pentru această situație, slaba încurajare de către stat pentru aceste culturi intensive. La aceasta se mai adăuga și faptul că majoritatea gospodăriilor țărănești, cărora le aparținea peste 60 % din suprafața însămânțată, nu erau profilate pentru producția agricolă pentru piață.

Cercetarea statistică a culturii plantelor a scos în evidență faptul că oricât de scăzute au fost producțiile medii, ele au satisfăcut, totuși pe deplin necesarul de hrană a populației, pentru securitatea aprovizionării permanente a țării cu produse agroalimentare, inclusiv pentru export [1]. România a avut probleme cu alimentația populației doar în anii de mare secetă (1924, 1932, 1942, 1945).

CONCLUZII

Prin reforma din 1918 – 1921 s-a restrâns considerabil rolul și importanța marii proprietăți moșierești, dar și a marii exploatații în agricultura județului Botoșani. Aceasta a modificat atât structura agrară, cât și cea socială.

Agricultura județului Botoșani, în urma acestor restructurări fundamentale, a evoluat în continuare, în trei planuri, urmând trei tendințe principale: exploatația

mică țărănească (până la 10 ha) întemeiată pe munca proprie; exploatarea agricolă mijlocie țărănească (10 – 15 ha) și exploatarea agricolă predominant capitalistă (peste 30 – 50 ha).

Deși reforma agrară a dat o mai rațională repartitie a proprietății agricole, ea a determinat apariția unui număr mare de unități economice precare, determinând apariția fenomenului de fărâmițare a terenului evidențiat în special prin numărul de parcele pe o gospodărie.

Un fapt pozitiv pentru reforma din 1921 a fost formarea izlazurilor comunale, iar statul și-a mărit rezerva sa cu suprafețe mari de teren.

Transformarea mării proprietăți funciare în mică proprietate țărănească, pe lângă efectele sociale de împrumțurire a celei mai mari părți a țărănimii, a redus marea exploatare cu avantajele sale, la una mică cu inventar rudimentar și randamente scăzute.

BIBLIOGRAFIE

1. Axenciuc V., 1996 – *Evoluția economică a României, vol. II – Agricultura*. Editura Academiei Române, București.
2. Garoflid C., 1930 – *Criza în agricultură*, București.
3. Madgearu V., 1940 – *Evoluția economiei românești după Războiul Mondial*, București.
4. Parpală O., 1966 – *Aspecte din agricultura României: 1920 – 1939*. Editura Academiei, R.S.R. București.
5. *** - *Anuarul Statistic al județului Botoșani*. Ediția 2005.
6. *** - *Enciclopedia României, vol. IV*, București, 1940.